

Beheerpakketten ANLb 2026 Water & klimaat

boeren
natuur

Agrarische
Natuur
Drenthe

Inhoudsopgave

10. Natuurvriendelijke oever.....	3
12. Duurzaam slootbeheer.....	4
13. Botanisch graslandranden.....	6
19. Kruidenrijke akkerranden.....	8
19b Groene braak.....	10
23. Struweelhaag.....	12
24. Struweelrand – zoomvegetatie.....	14
39. Bodemverbetering op bouwland en grasland.....	15
46. Verbrede bufferstrook.....	17
47. Infiltratiegreppel.....	19

10. Natuurvriendelijke oever

Introductie

Een natuurvriendelijke oever is een door de mens aangebrachte aaneengesloten oever langs een waterloop, in de vorm van een plas-drasberm of een flauw talud (hellingshoek ca 1:3). De begroeiing bestaat uit inheemse waterplanten en/of plantensoorten van natte ruigte en natte graslanden.

Een natuurvriendelijke oever heeft een belangrijke functie als leefgebied voor soorten als bittersvoorn, grote modderkruiper en rugstreeppad en ook in het weidevogelbeheer zijn natuurvriendelijke oevers van belang. Daarnaast helpt de begroeiing van de natuurvriendelijke oever tegen uitspoeling van nutriënten doordat de vegetatie nutriënten opneemt. Dit ondersteunt de kwaliteit van het oppervlaktewater.

Natuurvriendelijke oevers beschermen tegen afkalven van de oever. Door, bijvoorbeeld, drinkbakken te plaatsen, voorkom je vertrapping van de oever door vee. Dat helpt om te voorkomen dat veen 'weglekt' naar de sloot en wordt extra slibvorming voorkomen. Slib in veensloten is een belangrijke bron van methaanuitstoot. Natuurvriendelijke oevers dragen daardoor bij aan klimaatmitigatie omdat slibvorming en daarmee methaanuitstoot voorkomen wordt.

Beheereisen

- Jaarlijks is 25% - 75% geschoond/gemaaid;
- Snoei- en maaiafval is verwijderd;

Beheervoorschriften

- De natuurvriendelijke oever is minimaal 3 meter breed;
- Een natuurvriendelijke oever wordt gefaseerd gemaaid: ongeveer één derde blijft jaarlijks staan in blokken of sinusbeheer;
- De meest geschikte periode van het maaien van de natuurvriendelijke oever is tussen half augustus en 1 november, met eventuele uitloop t/m 30 november;
- Chemische onkruidbeheersing is niet toegestaan, m.u.v. voor pleksgewijze bestrijding van haarden van probleemkruiden zoals akkerdistel, ridderzuring, jakobskruid en brandnetel.
- Bemesting is niet toegestaan en de oppervlakte wordt niet beweide.

Meldingen

- Meld het onderhoud binnen 7 kalenderdagen na uitvoeringsdatum via [mijnboerennatuur](#). U kunt ook contact opnemen met een van de medewerkers.

Pakketvarianten en tarieven

Pakketcode	Pakketnaam	Tarief (per ha)
10a	Natuurvriendelijke oever *	€ 3.000,-
* Uitbetaling na melding onderhoud		

12. Duurzaam slootbeheer

Introductie

Afhankelijk van hun breedte, diepte en profiel kunnen sloten van belang zijn voor soorten als krabbenscheer, fonteinkruid, zwanenbloem, grote modderkruiper en bittervoorn. Naast de minimumeisen die het Waterschap stelt aan het onderhoud van sloten (de Keur) kan zorgvuldig en gefaseerd beheer van de sloot de ecologische waarde ervan versterken.

Ten behoeve van de flora en fauna in de sloot blijft ieder jaar een deel van de vegetatie in de sloot staan, het is dus niet aan te raden om iedere sloot in het gebied volledig te schonen.

Baggerspuiten is bedoeld om delen van de sloot op diepte te houden. In dit beheerpakket moet dat met de baggerpomp, niet met de maaikorf, omdat dan de bodemvegetatie te veel beschadigd wordt.

Beheereisen

- Jaarlijks is 25% - 75% geschoond/gemaaid;
- Snoei- en maaiafval is verwijderd;

Beheervoorschriften

Aanvullend

- Er vindt bij voorkeur een koppeling plaats tussen de beheereenheid en een kruidenrijke akker/grasland rand van 3 (6, 9 tot 12 bij Dooradering) meter breed;

Maaien en andere bewerkingen

- Sloten worden gefaseerd geschoond, bij voorkeur 'om en om happend'. Dat betekent dat de hele breedte van de sloot vanaf 1 kant om en om voor een deel geschoond wordt;
- Bij het slootschonen wordt gebruik gemaakt van een maaikorf of een eco-reiniger. Andere slootreinigingsapparatuur kan ook gebruikt worden mits het bodemprofiel, inclusief de wortels van waterplanten in de sloot, niet beschadigd wordt;
- Het is van belang dat een deel van de slootvegetatie blijft staan. Dat betekent globaal dat sloten gedurende 4 jaar met de korf geschoond worden boven de bodem en vanaf één kant;
- Een smalle sloot wordt het 5e jaar dieper geschoond met de maaikorf, inclusief bagger; een brede sloot kan in het vijfde jaar uitgediept worden met de baggerpomp;
- Het slootvuil wordt boven de insteek neergelegd. Dit biedt slootdieren de gelegenheid terug te kruipen in de sloot. Na een paar dagen wordt het afgevoerd om te voorkomen dat er andere dieren (insecten, kleine zoogdieren, e.a.) inkruipen en tegen vervuiling;
- Eventueel wordt het slootmaaisel verwerkt in het naastgelegen perceel d.m.v. de wallenvrees. (Doe dit binnen enkele dagen, anders worden dieren die in het slootvuil zijn gekropen gedood);
- Slootvuil niet neerleggen in onbemeste randen, zoals de verplichte bufferstroken of randenbeheer langs sloten;
- De oever en sloot worden niet bemest, er wordt geen mest gedumpt en er wordt niet gebrand.

- De meest geschikte periode van slootschonen is tussen 1 september en 1 november, met eventuele uitloop t/m 30 november.

Meldingen

- Meld uw onderhoud binnen 7 kalenderdagen na uitvoeringsdatum via [mijnboerennatuur](#). U kunt ook contact opnemen met een van de medewerkers.

Pakketvarianten en tarieven

Pakketcode	Pakketnaam	Tarief (per m1)
12b	Ecologisch slootschonen*	€ 0,65
* Uitbetaling na melding onderhoud		

13. Botanisch graslandranden

Introductie

Tot in de vijftiger jaren waren veel graslanden rijk aan (bloeiende) kruiden en grassen. Botanisch grasland levert een belangrijke bijdrage aan de leefomgeving van vogels, insecten, amfibieën en kleine zoogdieren. Het gaat vaak om typisch 'ouderwets' grasland met een wat pollige structuur en verspreid voorkomende kruiden. De aanwezige kruiden zijn een voedselbron voor dieren: de aanwezige nectar trekt insecten aan die op hun beurt voedsel vormt voor diverse boerenlandvogels. Door randen/percelen die beweid zijn niet te bloten blijven de 'eilandjes' met langer gras behouden, ook deze leveren een biodiversiteitswaarde.

Schraal grasland draagt ook bij aan de waterkwaliteit, omdat uitspoeling van meststoffen op dergelijke percelen veel lager is dan bij intensief bemeste percelen.

Doelsoorten van de leefgebieden droge dooradering en open grasland waarvoor botanisch grasland meerwaarde heeft, onder andere: graspieper, patrijs, veldleeuwerik. Ook de kwartelkoning maakt gebruik van deze graslanden. Deze vogel broedt van ca. mei tot augustus.

Beheereisen

- Er wordt geen gebruik gemaakt van chemische onkruidbeheersing op minimaal 90 % van de oppervlakte. Het is alleen toegestaan voor pleksgewijze bestrijding van haarden van probleemkruiden zoals akkerdistel, ridderzuring, jacobskruiskruid en brandnetel met een rugspuit (driftvrij) op maximaal 10% van de beheereenheid en pas na overleg met het collectief;
- Het gewas wordt jaarlijks minimaal 1 keer gemaaid en afgevoerd;
- Pakket c-d: Minimaal 4 verschillende indicatorsoorten uit [lijst b](#) zijn in transect aanwezig in de periode 1 april tot 1 oktober.
- Pakket h: Minimaal 8 verschillende indicatorsoorten uit [lijst b](#) zijn in transect aanwezig in de periode 1 april tot 1 oktober.

Beheervoorschriften

Aanvullend

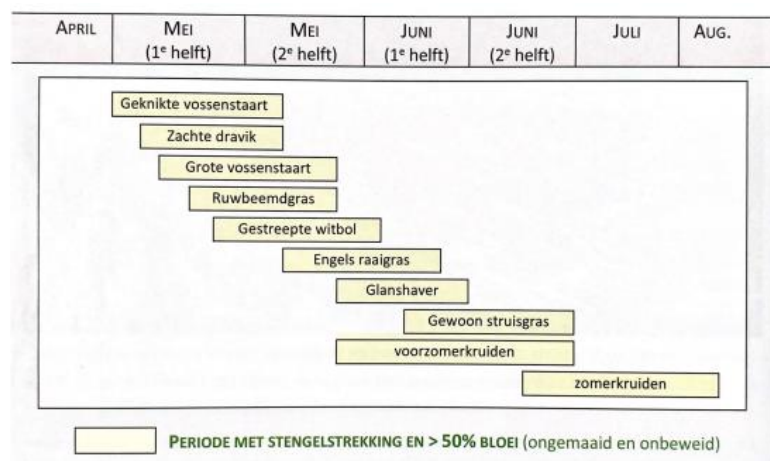
- De randen liggen aan de buitenkant van het perceel;
- Het streven is dat er zo'n 20-40 verschillende kruiden, grassen en mossen per 25 m2 aanwezig zijn (Schipper 2014);
- De beheereenheid heeft een minimale (rand)breedte van 3 meter en maximaal 9 meter bij Categorie Water (t.b.v. waterkwaliteit) of maximaal 12 meter bij Leefgebied Dooradering (t.b.v. flora en fauna);
- De rand is in het Leefgebied Dooradering bij voorkeur gekoppeld aan zonnige kant van een landschapselement (bijv. sloot/houtwal);

Bemesten, beweiden, maaien en andere bewerken

- Hooilandranden worden niet beweide;
- De beheereenheid wordt in principe niet bemest en er wordt geen bagger opgebracht. In overleg met het collectief kan een onderhoudsbemesting met ruige mest of bekalking worden gegeven (ongeveer één keer in de 5 jaar, afhankelijk van de situatie ter plekke);
- Als er gemaaid wordt, houd rekening met wild en broedende vogels; ,maai niet als de kans bestaat dat deze aanwezig zijn;
- Als er wordt gemaaid, dan maaien en afvoeren, niet klepelen omdat dat de kruidenrijkdom onderdrukt;
- Maaien leidt tot het beste resultaat als het gefaseerd wordt gedaan: per maaibeurt ca 20% laten staan, bijvoorbeeld in de vorm van sinusbeheer. Dit zorgt voor variatie die flora, insecten en vogels ten goede komt en biedt betere vluchtmogelijkheden;
- Het grasland mag niet worden gescheurd of gefreesd.

Advies

Om meer kruiden te krijgen, helpt het o.a. om dominante ongewenste grassen te onderdrukken door het maaimoment en -frequentie aan te passen. Door de ongewenste grassen tijdig te maaien, wordt voorkomen dat ze doorschieten tot de bloei.

Figuur 1 Schippersmethode: tijdig maaien en afvoeren tbv kruidenrijk grasland

Let op

Als de graslandrand op een verplichte bufferstrook vanuit GLMC4 ligt dan mogen deze activiteiten niet:

- Bemesting met ruige stalmest (A06)
- Gebruik van gewasbeschermingsmiddelen (A07)

Pakketvarianten en tarieven

Pakketcode	Pakketnaam	Indicatorsoorten	Tarief (per ha)
13c	Botanisch waardevolle weiderand	4 uit lijst b	€ 1.200,-
13d	Botanisch waardevolle hooilandrand	4 uit lijst b	€ 1.600,-
13h	Botanisch extra divers hooilandrand	8 uit lijst b	€ 2.250,-

19. Kruidenrijke akkerranden

Introductie

Beheerde akkerranden kunnen verschillende functies hebben. Ze kunnen dienen als broed-, schuil- en foerageergebied voor akkervogels, zoals de Grauwe Kiekendief, Veldleeuwerik en Patrijs. Dit is vooral aan de orde in grootschalige open akkerbouwgebieden, met voldoende brede randen. In kleinschalige landschappen kunnen akkerranden echter ook een belangrijke functie hebben, als voedselbron en schuilgelegenheid voor diverse soorten vogels, zoogdieren, insecten, reptielen en amfibieën. Tenslotte kunnen akkerranden langs waterlopen dienen als middel om drift bij chemische bestrijding in de akker naar de waterloop toe te verminderen. De natuurlijke vijanden die al dan niet ingezaaide kruiden aantrekken kunnen bovendien bijdragen aan een verminderde noodzaak voor chemische bestrijding.

In akkerranden wordt geen gewas geteeld. Ze zijn ingezaaid met een mengsel van kruiden en granen. Ze worden niet bemest en niet bespoten. Akkerranden brengen het mozaïekpatroon terug in het cultuurlandschap en zijn positief voor akkervogels. Vanwege de geringere bodemverstoring en de grotere bufferwerking boeken brede, meerjarige akkerranden beter natuureresultaat dan smalle, eenjarige randen.

Beheereis

Minimaal 90% van de oppervlakte bestaat van 1 juni tot 1 september uit een combinatie van granen (niet zijnde maïs of graanstoppel), ingezaaide kruiden, eiwitgewassen (luzerne, rode klover) of een combinatie van deze, maar nooit uit enkel granen.

Beheervoorschriften

Inzaaien:

- Inzaaien met het AND zaadmengsel, 25 kg/ha;
- Er wordt ingezaaid in het najaar tenzij dit onmogelijk is vanwege de aanwezige hoofdteelt;
- Bij vernieuwing van een meerjarige rand in het najaar wordt er tussen 15 augustus en 15 oktober gezaaid;
- Een akkerrand in **Open Akkerland** is minimaal 9 meter breed of minimaal 6 meter aan beide kanten van een sloot (bij elkaar 12 meter);
- Een akkerrand voor **Categorie water** is 3-4m breed en ligt langs een watervoerende sloot;
- Een akkerrand in **Dooradering** heeft een breedte van 6, 9 of 12 meter en ligt langs een sloot of houtopstanden;
- Een akkerrand in open akkerland kan langs de rand van een perceel liggen, maar ook dwars over het perceel, bijvoorbeeld voor randen ten behoeve van de functionele agrobiodiversiteit (vaak gericht op plaag onderdrukkende insecten);
- Akkerranden liggen bij voorkeur 2 jaar (daarna vernieuwen of rouleren).

Maaien

- De beheereenheid dient jaarlijks ten minste tweemaal te worden gemaaid buiten de rustperiode van 15 april en 1 augustus;
- Als er gemaaid wordt, houd rekening met wild en broedende vogels; ,maai niet als de kans bestaat dat deze aanwezig zijn;

- Delen die opnieuw zijn ingezaaid hoeven in het voorjaar niet te worden gemaaid. Bij voorkeur past u sinusmaaieren toe. Dit maaien gebeurt evenwichtig verdeeld over de beheereenheid. Mocht bij extreme gevallen van veronkruiding maaien in de broedperiode noodzakelijk zijn, dan moet in overleg met AND van te voren de kruidenrijke akkerrand zorgvuldig worden nagezocht op broedgevallen;
- Bij maaiwerkzaamheden wordt het maaisel binnen een maand afgevoerd. In overleg met Agrarische Natuur Drenthe kan er voor worden gekozen om het maaisel niet of later af te voeren.

Onkruidbeheersing, bemesting, beweiding en betreding

- Signaleer als goed beheerder tijdig of kruiden en graan goed opkomen en of er onkruiddruk ontstaat, zodat er eventueel tijdig maatregelen genomen kunnen worden;
- Mechanische en chemische onkruidbeheersing zijn niet toegestaan (om insectenrijkdom te bevorderen), met uitzondering van pleksgewijze bestrijding;
- Pleksgewijze bestrijding van haarden van probleemkruiden zoals akkerdistel, ridderzuring, jacobskruiskruid en brandnetel is alleen toegestaan met een rugspuit (driftvrij) op maximaal 10% van de beheereenheid en pas na overleg met het collectief (enkel buiten de eventuele bufferstrook GLMC4);
- De beheereenheid mag niet worden beweide en/of bemest;
- De oppervlakte mag wel worden meegenomen als mestplaatsingsruimte, echter de precieze invulling daarvan wordt in de loop van 2024 bekend;
- Perceel mag niet worden bereden (toegangspad) en niet als wendakker worden gebruikt om schade aan de vegetatie of verstoring van broedende vogels te voorkomen;
- De beheereenheid is vrij van slootafval.

Advies

Sinusmaaieren levert een grote bijdrage aan de biodiversiteit, biedt meer dekkingsmogelijkheden voor vogels en kuikens en vermindert predatie. Varieer tijdens het maaien ook met verschillende hoogte in maaien. Het maaisel van de beheerde kruidenrijke akkers kan gebruikt worden voor bodemverbetering via compostering of als bokashi.

Pakketvarianten en tarieven

Pakketcode	Pakketnaam	Tarief (per ha)
19a	Kruidenrijke akkerrand	€ 2.550,-

19b Groene braak

Introductie

Groene braak zorgt voor een mozaïekpatroon in het cultuurlandschap en zijn positief voor flora en fauna. Groene braak kan evenals kruidenrijke akkerranden (pakket 19a) dienen als broed-, schuil- en foerageergebied voor insecten, akkervogels, zoogdieren, reptielen en amfibieën. Om succesvol te zijn voor bij voorbeeld de leeuwerik en soorten als kwartel of bosrietzanger, voldoet een afgewogen maaibeleid voor het optimaliseren van nest-, uitloop- en foerageergebied. Naast de ecologische meerwaarde dient dit pakket (evenals pakket 19a) om drift en afspoeling van middelen en meststoffen richting de waterloop te voorkomen. Qua effectiviteit op vermindering van middelenemissies zijn beide pakketten gelijkwaardig aan elkaar.

Beheereis

- De beheereenheid mag niet worden beweid en/of bemest en niet als wendakker worden gebruikt en is vrij van slootafval.
- De beheereenheid mag alleen worden bereden bij het maaien en slootschonen.
- Minimaal 90% van de oppervlakte bestaat uit een combinatie van gras/groene braak.

Beheervoorschriften

- Groene braak in **Open akkerland** ligt op moerige grond, en is in Open Akkerland minimaal 9 m breed of minimaal 6 meter aan beide kanten van een sloot maar kan ook volvelds zijn;
- Groene braak voor **Categorie Water** is 3 m breed en ligt langs een watervoerende sloot;
- Groene braak in **Dooradering** heeft een breedte van 6, 9 of 12 meter en ligt langs een sloot of houtopstanden;

Maaien

- Eerste maaibeurt: Eind februari/begin april is de eerste maaibeurt;
- Tweede maaibeurt: na controle op nesten, wordt half juni gemaaid waarbij de eerste meter van de buitenste rand niet meegemaaid wordt om schuilgelegenheid in stand te houden voor jonge vogels. Let op: de tweede maaibeurt hoeft niet uitgevoerd te worden bij een 3 meter brede rand welke grenst aan een sloot;
- Derde maaibeurt: Eind oktober/begin november wordt voor de derde keer gemaaid. Waar mogelijk tegelijkertijd met het schonen van de watergang. Bij schonen van de watergang de verspreider inzetten om het maaisel uit te strooien over het naastgelegen land (of binnen 2 weken uit de rand halen);
- Bij maaierwerkzaamheden wordt het maaisel bij voorkeur binnen een maand afgevoerd. In overleg met Agrarische Natuur Drenthe kan er voor worden gekozen om het maaisel niet of later af te voeren.

Onkruidbeheersing, bemesting, beweiding en betreding

- Pleksgewijze beheersing van haarden van probleemonkruiden zoals akkerdistel, ridderzuring, jakobskruid en brandnetel is alleen toegestaan met een rugspuit (driftvrij) op maximaal 10% van de beheereenheid en pas na overleg met het collectief.

Pakketvarianten en tarieven

Pakketcode	Pakketnaam	Tarief (per ha)
19b	Groene braak	€ 1.750,-

23. Struweelhaag

Introductie

Struweelhagen onderscheiden zich van de knip- en scheerheg door de extensievere vorm van beheer. Het zijn vrij uitlopende hagen van veelal doornige struikvormers zoals meidoorn en sleedoorn die eens in de 5 – 7 jaar worden afgezet. Verder komen in struwelen klimplanten voor als hop en kamperfoelie.

Struweelhagen vormen een belangrijk leefgebied voor aan struwelen en zomen gebonden flora en fauna van het cultuurlandschap zoals braamsluiper, grasmus en grauwe klauwier.

Struweel langs natuurlijke beken draagt bij aan de verbetering van de waterkwaliteit. Het zorgt voor schaduwwerking en de wortels houden de oevers vast. Invallend blad en takken, ingroeiende wortels bieden schuilplaatsen en voedsel voor beekfauna. Van belang is om de zijde aan de waterkant niet te snoeien.

Beheereisen

- Snoei- en maaiafval is verwijderd;
- Er wordt gevrijwaard voor beschadiging door vee van 1 januari tot 31 december;

Beheervoorschriften

Rustperiode

- Van 15 maart tot 16 juli mag niet gesnoeid worden vanwege de natuurbeschermingswet;

Snoeiwerkzaamheden

- Na het snoeien heeft de struweelhaag een hoogte van tenminste 1,00 meter en een breedte van tenminste 0,8 meter;
- Buiten de rustperiode om wordt het struweel periodiek gesnoeid of afgezet. Het snoeien aan 3 zijden of afzetten vindt plaats van 17 juli tot 14 maart;

Bemesten, beweiden, maaien en andere bewerken

- Bemesting is niet toegestaan;
- De haag (stam/kroon/wortel) mogen niet worden beschadigd door vee en/of machinale bewerking. Indien er (tijdelijk) een raster geplaatst wordt, moet dit niet aan de beheereenheid bevestigd worden;
- Slootmaaisel, bagger, maaisel en (tuin)afval, snoeihout, (versnipperde) takken of stammen mogen niet verwerkt worden in de beheereenheid, omdat dat tot te veel ruigte in de ondergroei leidt;
- Inheemse Nederlandse houtsoorten zijn voorwaarde; ongewenste (hout)soorten, zoals Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik, Robinia en de inheemse woekerende Ratelpopulier mogen via mechanische of (chemische) stobbenbehandeling worden bestreden;
- Chemische onkruidbeheersing is niet toegestaan, m.u.v. plekgewijze bestrijding van akkerdistel, ridderzuring en jacobskruiskruid;

Pakketvarianten en tarieven

Pakketcode	Pakketnaam	Tarief (per ha)
23a	Jaarlijks beheer struweelhaag met periodiek onderhoud (cyclus 5-7 jaar)	€ 9.000,-

24. Struweelrand – zoomvegetatie

Introductie

Een struweelrand is een lijnvormig begroeiing van ruigte en struiken. De struweelrand kan zich ontwikkelen vanuit een extensief beheerde situatie of worden aangeplant. Afhankelijk van het beheer ontstaan dan randen die vooral bestaan uit ruigtekruiden, struiken of een combinatie van beide. Een struweelrand kan vrij liggend zijn, bijvoorbeeld bij een graslandperceel, maar ook tegen een ander element aanliggen, bijvoorbeeld als overgang naar het aangrenzende intensiever gebruikte landbouwperceel. Door het extensieve beheer van deze randen is er veel rust en dekking. Bloeiende ruigtekruiden trekken veel insecten en daarmee vogels. Solitaire struiken zijn voor vogels ideale uitkijk- en zangposten en bieden nestgelegenheid.

Beheereisen

- Minimaal 1% tot maximaal 40% van het beheer is jaarlijks gesnoeid;
- Snoeiwerkzaamheden worden jaarlijks uitgevoerd van 1 januari tot en met 14 maart;
- Het snoeiafval is verwijderd of op rillen gelegd in het element;
- Minimaal 5% tot maximaal 35% van het beheer is jaarlijks geschoond of gemaaid;
- Het maaiafval is verwijderd.

Beheervoorschriften

- Bij nieuwe aanplant worden twee verspringende rijen met een meter tussenruimte in lengte en breedte aangeplant;
- De houtige soorten worden periodiek teruggezet en de struiken, ruigte of grasvegetatie in de zoom wordt gefaseerd gemaaid. Waarbij ieder jaar een deel blijft staan;
- Snoeihout mag op stapels of ruggen in het element worden verwerkt voor zover dat het element en de begroeiing niet schaadt;
- Chemische onkruidbeheersing is niet toegestaan, m.u.v. voor pleksgewijze bestrijding van haarden van probleemkruiden zoals akkerdistel, ridderzuring, jacobskruid en brandnetel;
- Bescherm het element tegen schade als gevolg van beweiding of bewerking op aangrenzende gronden;
- Bemesting is niet toegestaan;
- Sloopmaaisel, bagger, maaisel en tuinafval mogen niet verwerkt worden in de beheereenheid;
- Maak gebruik van autochtone, inheemse soorten;
- Ongewenste houtsoorten mogen via uitgraven, mechanische of stobbenbehandeling worden bestreden.

Meldingen

Meld uw onderhoud binnen 7 kalenderdagen na uitvoeringsdatum via [mijnboerennatuur](https://mijnboerennatuur.nl). U kunt ook contact opnemen met een van de medewerkers.

Pakketvarianten en tarieven

Pakketcode	Pakketnaam	Tarief (per ha)
24	Struweelrand - zoomvegetatie	€ 2.500,-

39. Bodemverbetering op bouwland en grasland

Introductie

ANLb pakket 39 wordt door Agrarische Natuur Drenthe ingezet om het proces van verschraving van Drentse landbouwbodems tegen te gaan en mogelijk om te buigen richting positieve organische stofbalansen. Een gezonde en actieve bodem vormt de basis voor gezond water, gezonde natuur en een gezond leefmilieu. Dit bodempakket geeft boeren een positieve stimulans om meer te investeren in de kwaliteit en weerbaarheid van de landbouwbodems voor nu en voor volgende generaties en het is een instrument voor meer circulariteit in de landbouw.

Organische stof en bodemkwaliteit

Het toedienen van organische stof aan de bodem (in de vorm van vers, gefermenteerd of gecomposteerd plantaardig materiaal) geeft voeding aan natuurlijke bodemprocessen, die belangrijk zijn voor de biologische, fysische en chemische bodemkwaliteit. Vers organisch materiaal is een primaire voedselbron voor bodemleven. En een vitaal bodemleven werkt positief door in de bodemstructuur, de waterhuishouding en binding van uitspoelingsgevoelige plantennutriënten en gewasbeschermingsmiddelen. Stoffen die anders verloren zouden gaan richting grond- en oppervlaktewater.

Organische stof en de natuurlijke voedselketen

Het ondergrondse bodemleven wordt gevormd door bodemschimmels, bodembacteriën, tal van micro-organismen, bodemaaltjes, wormen en bodeminsecten. Samen vormen ze het ondergrondse voedselweb en door toediening van verse organische stof wordt dit natuurlijke web gestimuleerd, zowel in dichtheid als in soortenrijkdom. Het ondergrondse voedselweb is sterk verweven met het bovengrondse voedselweb en kunnen niet los van elkaar beschouwd worden. De bodem fungeert als de basis voor vele ecosysteemprocessen die van belang zijn voor alle organismen en een weerbaar en actief bodemleven is hierbij essentieel. Er is duidelijk sprake van synergie tussen ANLb pakket 39 met de natuurdoelen in de leefgebieden Open Akkerland, Open Grasland en Dooradering, vanwege de positieve bijdrage aan een rijkere en stabielere voedselketen. Met deze maatregel kan de groei en stabiliteit van vogelpopulaties in de leefgebieden worden ondersteund.

Beheereisen

- Pakket 39a: Minimaal 4 verschillende indicatorsoorten uit **lijst b** ten behoeve van specifiek doel zijn in transect aanwezig in de periode 1 april tot 1 oktober;
- Pakket 39a: Het gewas wordt jaarlijks minimaal 1 keer gemaaid en afgevoerd;
- Pakket 39a: Vaste strotorijke mest is opgebracht (vaste mest: dierlijke meststoffen die niet verpompaar zijn van rund, paard, of schaap).
- Pakket 39a: De vaste mest wordt in één keer opgebracht. Op de oppervlakte wordt tussen de 10 en 20 ton mest per hectare uitgereden.
- Pakket 39c op bouwland: toegestaan zijn compost, plantenresten, gewasresten, berm- of slootmaaisel (hekkelspecie), groenafval, stro van eigen bedrijf of van buiten bedrijf (mits het

voldoet aan vrijstellingsregeling plantenresten). Dit materiaal wordt binnen 2 weken na aanbrengen ondergewerkt.

- Pakket 39c op bouwland is alleen toegestaan op de gewassen in [deze lijst](#).
- Pakket 39d op grasland: hier gaat het alleen om de toepassing van compost.

Beheervoorschriften

- Compost is zoals beschreven in het uitvoeringsbesluit meststoffenwet;
- Volg de wettelijke uitrijperioden;
- De dosering voor **39a** is 10-20 ton/ha, voor **39c** minimaal 20 ton/ha en voor **39d** 10-15 ton/ha.

Meldingen

Meld het **onderwerken bij 39c** of het **uitrijden bij 39a en 39d** binnen 7 kalenderdagen via mijnboerennatuur.nl. U kunt ook contact opnemen met een van de medewerkers.

Pakketvarianten en tarieven

Pakketcode	Pakketnaam	Tarief (per ha)
39a	Bodemverbetering met ruige mest op grasland	€ 1.100,- (contractstop)
39c	Bodemverbetering met bodemverbeteraars op bouwland	€ 250,-*
39d	Bodemverbetering met bodemverbeteraars op grasland	€ 150,-*
* Uitbetaling na melding periodiek onderhoud		

46. Verbrede bufferstrook

Introductie

Een verbrede bufferstrook is een akkerrand langs open water. Het is een aanvulling op de verplichte bufferstrook vanuit het 7e NAP/GLMC. Op bufferstroken wordt geen productief gewas geteeld. Ze zijn ingezaaid met een mengsel van grassen en kruiden. Ze worden niet bemest en niet bespoten. Vanwege de geringere bodemverstoring en de grotere bufferwerking boeken brede, meerjarige akkerranden meer resultaat voor de waterkwaliteit dan smalle, eenjarige randen.

Beheereis

Minimaal 90% van de oppervlakte bestaat van 1 juni tot 1 september uit een combinatie van granen (niet zijnde maïs of graanstoppel), ingezaaide kruiden, eiwitgewassen (luzerne, rode klaver) of een combinatie van deze, maar nooit uit enkel granen.

Beheervoorschriften

Inzaaien

- Inzaaien met het AND zaadmengsel;
- Er wordt ingezaaid in het najaar tenzij dit onmogelijk is vanwege de aanwezige hoofdteelt;
- Bij vernieuwing van een meerjarige rand in het najaar wordt er tussen 15 augustus en 15 oktober gezaaid;
- Akkerranden liggen bij voorkeur 2 jaar (daarna vernieuwen of rouleren);

Maaien

- De beheereenheid dient jaarlijks ten minste tweemaal te worden gemaaid buiten de rustperiode van 15 april en 1 augustus;
- Als er gemaaid wordt, houd rekening met wild en broedende vogels; ,maai niet als de kans bestaat dat deze aanwezig zijn;
- Delen die opnieuw zijn ingezaaid hoeven in het voorjaar niet te worden gemaaid;
- Bij voorkeur past u sinusmaaien toe. Dit maaien gebeurt evenwichtig verdeeld over de beheereenheid. Mocht bij extreme gevallen van veronkruiding maaien in de broedperiode noodzakelijk zijn, dan moet in overleg met AND van te voren de kruidenrijke akkerrand zorgvuldig worden nagezocht op broedgevallen;
- Bij maaiwerkzaamheden wordt het maaisel binnen een maand afgevoerd. In overleg met Agrarische Natuur Drenthe kan er voor worden gekozen om het maaisel niet of later af te voeren;

Onkruidbeheersing, bemesting, beweiding en betreding

- Signaleer als goed beheerder tijdig of kruiden en graan goed opkomen en of er onkruiddruk ontstaat, zodat er eventueel tijdig maatregelen genomen kunnen worden;
- Mechanische en chemische onkruidbeheersing zijn niet toegestaan (om insectenrijkdom te bevorderen), met uitzondering van pleksgewijze bestrijding;

- Pleksgewijze bestrijding van haarden van probleemonkruiden zoals akkerdistel, ridderzuring, jacobskruid en brandnetel is alleen toegestaan met een rugspruit (driftvrij) op maximaal 10% van de beheereenheid en pas na overleg met het collectief;
- De beheereenheid mag niet worden beweide en/of bemest;
- De oppervlakte mag worden meegenomen als mestplaatsingsruimte;
- Beheereenheid mag niet worden bereden (toegangspad) en niet als wendakker worden gebruikt om schade aan de vegetatie of verstoring van broedende vogels te voorkomen;
- De beheereenheid is vrij van slootafval.

Aanvullende beheervoorschriften

- Verbrede bufferstroken liggen naast de verplichte bufferzones;
- Bij maaiwerkzaamheden wordt het maaisel binnen een maand afgevoerd, tenzij in het beheerplan gegronde redenen zijn aangevoerd om dit niet te doen.

Pakketvarianten en tarieven

Pakketcode	Pakketnaam	Tarief (per ha)
46a	Verbrede bufferstrook	€ 2.550,-

47. Infiltratiegreppel

Introductie

De aanleg van een infiltratiegreppel zorgt er voor dat water dat van een perceel (bouwland of grasland) spoelt niet de sloot in stroomt, maar via de infiltratiegreppel de grond in zakt. Dit voorkomt afspoeling van water, grond, nutriënten en bestrijdingsmiddelen.

De greppel wordt in overleg met het waterschap aangelegd. Het beheer kan gecombineerd worden met een bufferstrook langs bouwland of grasland. Afhankelijk van het type rand en/of het aangrenzende grondgebruik ligt de greppel in een bouwlandbuffer of een graslandbuffer.

Beheereisen

- Jaarlijks aanleggen van een greppel met minimale breedte 15 cm en minimale diepte 30 cm ten behoeve van infiltratie. Is aanwezig van 1 juni tot 15 augustus;

Beheervoorschriften

- De infiltratiesleuf wordt parallel aan de sloot aangelegd op een afstand van minimaal 2 m vanaf de insteek;
- De infiltratiegreppel dient zodanig aangelegd en onderhouden te worden dat de greppel een bovenbreedte heeft van minimaal 15 cm en een diepte van 30 tot 50 cm;
- Vrijkomende grond dient richting het perceel gespoten te worden, van de sloot/watergang af;
- De aanleg en het onderhoud van de greppel moet zodanig gebeuren dat de greppel niet in directe verbinding komt met het oppervlaktewatersysteem.

Pakketvarianten en tarieven

Pakketcode	Pakketnaam	Tarief (per ha)
47a	Infiltratiegreppel	€ 2.500,-